

Un lloc als llimbs

Fa alguns anys, la Comissió Teològica Internacional, presidida per l'amable i suau cardenal Joseph Ratzinger, va rebre del Sant Pare Joan Pau II, filòsof polonès, una nova missió delicada: repensar la consistència

teològica i l'existència real d'aquell lloc vagarós intermedi, ni infern ni purgatori ni paradís, on passegen eternament, sense glòria i sense pena, els infants morts sense batejar i potser, qui sap, també les persones adultes que han fet bondat en la vida però que no han rebut les aigües del baptisme. Com en aquell racó del Cementeri de València, on reposen a part els ossets mínims dels "innocents". En un altre racó, un pati separat de la resta, com l'infern del paradís, hi ha el cementiri que en deien "civil", on hi ha enterrats els heretges, els jueus, i els ateus morts sense sagraments: condemnats per necessitat, sense dret a la terra sagrada. La Santa Mare Església, i l'autoritat municipal, han tingut massa sovint un punt de crueltat implacable. Però els llimbs són un estrany espai indefinit, un lloc que no és un lloc, en el límit, *limbus*, entre l'abisme de les penes eternes i el cel altíssim dels benaventurats. Tal com escriu Dante Alighieri, en el cant IV de l'*Infern*, "Allà, segons el que vaig escoltar,/ no hi havia mai plors sinó sospirs,/ amb els quals tremolava l'aire etern;/ la causa n'era el dol sense turment/ de tota aquella multitud tan gran/ feta de dones, d'homes i d'infants" (Trad. meua). Els llimbs no apareixen per a res als llibres de la Bíblia, ni als antics ni als nous, i sembla impossible que ningú, partint dels ensenyaments de l'Evangeli, hagués pogut imaginar un lloc semblant abans de la terrible doctrina augustiniana. Sant Agustí, en efecte, va decidir que tots els humans som hereus, i responsables pel simple fet de nàixer, del crim mortal d'Adam i Eva, i que per tant qui no és salvat pels mèrits de Crist, amb el baptisme, és a dir per l'Església, no es pot salvar de cap manera: i el Senyor sap per què, no nosaltres, incapaços d'entendre l'alta justícia divina. Quan aquesta animalada immensa es va convertir en dogma de fe, els esperits més tendres i piadosos van pensar que deu haver-hi algun lloc on col·locar els innocents,

Joan Francesc Mira

els infants sobretot, almenys un lloc neutral, sense càstig ni premi. Ja que, tal com continua Dante, "El bon mestre em digué: 'Tu no preguntes/ qui són aquestes ànimes que veus?/ Abans d'anar més lluny has de saber/ que no pecaren; i si van

fer mèrits,/ no és prou perquè no tenen el baptisme/ que és la porta de la fe en què tu creus".

Ni el pobre Virgili, que n'era un, ni Dante ni el papa de Roma ni els concilis, sembla que mai no degueren pensar que el fet de rebre l'aigua salvadora ha estat i és, generalment, una simple xamba familiar, social o geogràfica. La història doctrinal de l'Església Romana, grega, calvinista, o luterana, és ben incoherent i ben estranya. Inclosos els mormons, que poden batejar retrospectivament, amb efectes salvífics, els seus avantpassats, si els troben als arxius. Què passa, però, quan la mateixa església comença, ara mateix, a reconèixer que és molt bèstia pensar que fora d'ella no hi ha cap salvació? Passa que, si el Nostre Senyor no és tan fanàtic com eren els seus representants i vicaris en la terra, caldrà concloure que d'alguna manera tota la bona gent del món pot tindre un lloc al paradís. I aleshores els llimbs no tenen cap paper ni funció, els tanquem, els suprimim, i cap al cel tothom, en una gloriosa jornada de portes obertes. Si la conclusió dels teòlegs és aquesta, el paradís s'omplirà de gom a gom amb pagans, musulmans, budistes, jueus, i fins i tot amb una massa d'infidels de tot pèl, agnòstics de diversos plomatges, i qui sap si fins i tot d'ateus de bona voluntat. El panorama, què volen que els diga, em sembla que és del tot reconfortant. Si els llimbs es buiden, l'eternitat, al cel comú, serà molt més entretinguda. Suposant, això sí, que als pecadors empedreïts, als avars sense escrúpols, als dictadors de tota raça i espècie, als polítics prepotents, als banquers estafadors, als mafiosos de totes les màfies, als torturadors, als sàdics, als periodistes perversos, i a una notable llista fàcil de completar, els tanquen eternament en un espai a banda, per favor. En uns llimbs on l'única tortura siga la seua pròpia companyia, eternament.

"Si els llimbs es buiden, l'eternitat, al cel comú, serà molt més entretinguda. Suposant, això sí, que als pecadors empedreïts, als avars sense escrúpols, als dictadors de tota raça i espècie, als polítics prepotents, als banquers estafadors, als mafiosos de totes les màfies, als torturadors, als sàdics, als periodistes perversos, i a una notable llista fàcil de completar, els tanquen eternament en un espai a banda, per favor"